

Jaaroverzicht operationele activiteiten

2017

INHOUD

Inleiding	3
1 Organisatie	4
2 Dierzorg - Noodhulpverlening	5
2.1 Valse meldingen	7
2.2 Meldingen over zeehonden in nood	8
2.3 Meldingen over bruinvissen in nood	8
2.4 Meldingen over overige walvissoorten in nood	10
2.4.1 Dolfijnen.....	10
2.4.2 Walvissen	10
2.5 Dode dieren	13
2.6 Training vrijwilligersnetwerk en reddingsorganisaties langs de kust	13
3 Educatie	13
3.1 Educatieve activiteiten 2017	14
3.2 Educatieve ontwikkeling en vernieuwing	15
3.3 Informatieoverdracht via website en socialmedia	17
4 Wetenschap	18

INLEIDING

Onderstaand document geeft een overzicht van de verschillende door SOS Dolfijn uitgevoerde activiteiten over het jaar 2017. Alle werkzaamheden van SOS Dolfijn zijn gerelateerd aan de missie, visie en daarop afgestemde doelstellingen. De organisatie drijft daarbij op de drie pijlers **Dierzorg/Noodhulpverlening, Educatie en Wetenschap** en heeft tot doel via haar activiteiten een bijdrage te leveren aan behoud en bescherming van walvisachtigen in de Noordzee. Via professionele hulpverlening aan in nood geraakte walvisachtigen en de rehabilitatie van kleine walvisachtigen draagt SOS Dolfijn bij aan bescherming van walvissen in nood en komt tegelijkertijd tegemoet aan een brede maatschappelijke vraag om dieren in nood te helpen. Via wetenschappelijk onderzoek wordt bijgedragen aan oplossingen voor ecologische- en beschermingsvraagstukken die moeten lijden tot het verbeteren van het leefmilieu dan wel de directe bescherming van walvissoorten. Via de rehabilitatie van de kleine walvisachtigen, en de bruinvis in het bijzonder, kan expliciete kennis worden opgedaan die een belangrijke bron vormt voor een bijdrage aan dergelijke vraagstukken.

Om tot brede maatschappelijke kennis en draagvlak te komen moet de maatschappij op een toegankelijke wijze worden geïnformeerd. Wetenschap leidt tot vermeerdering van kennis maar is voor het overgrote deel van de maatschappij niet beschikbaar of niet toegankelijk genoeg. SOS Dolfijn zet wetenschappelijke kennis om in toegankelijke informatie en maakt aantrekkelijke educatieve materialen zodat mensen interesse gaan krijgen in het onderwerp. Hiermee wordt draagvlak gecreëerd in de maatschappij die nodig is om tot maatschappelijke actie te komen.

De personele organisatie binnen SOS Dolfijn bestond in 2017 uit een team 4-5 vaste medewerkers, verdeeld over ongeveer 3,5 FTE, die alle taken en activiteiten die nodig zijn om bovenstaande doelstellingen te bereiken uitvoeren. Naast de vaste teamleden wordt de organisatie ondersteund door een grote groep vrijwilligers. Ongeveer 70 personen zijn bereid zich vrijwillig in te willen zetten op het gebied van dierzorg. Daarnaast wordt het educatieve team van SOS Dolfijn ondersteund door een groep van ongeveer 15 vrijwilligers.

Dit document geeft u een overzicht van de activiteiten van het team SOS Dolfijn in het jaar 2017.

1 ORGANISATIE

Verhuizing naar tijdelijke locatie en op zoek naar nieuwe samenwerkingspartners

Organisatorisch gezien hebben voor SOS Dolfijn de afgelopen jaren in het teken gestaan van een grote verandering. Tot aan 2017 is de stichting gevestigd geweest op het terrein van het Dolfinarium in Harderwijk. Doelstellingen en visies van SOS Dolfijn en Dolfinarium weken echter dusdanig van elkaar af dat voor continuering van de stichting het noodzakelijk was op zoek te gaan naar andere meer gelijkgestemde samenwerkingspartner(s) en vestigingslocatie.

In januari 2017 heeft SOS Dolfijn de voormalige vestigingslocatie verlaten en het kantoor, zonder opvang faciliteiten, tijdelijk in Nijkerk gehuisvest. Maart 2017 hebben SOS Dolfijn en IFAW de eerste stappen gezet naar een toekomstig samenwerkingsverband. Beide organisaties richtten zich op het verstrekken van noodhulp aan dieren en het verbeteren dan wel beschermen van de gebieden waarin wilde populaties leven. Het IFAW vervult op gebied van walvisnoodhulpverlening, bescherming en behoud van walvissen in Amerika reeds een belangrijke taak. Het Marine Mammal Rescue and Researchteam van het IFAW is een zeer ervaren team met een groot netwerk van vrijwilligers in Cape Cod, in het Noordoosten van de VS, die in actie komt bij walvissen in nood. Daarnaast bestaat er vanuit het IFAW een uitgebreid walvisprogramma waarbij naast directe noodhulp aan gestrande dieren het IFAW zich ook richt op projecten ter voorkoming van aanvaringen met schepen en verstrikking in (drijvende) visnetten, het stimuleren verantwoord walvistoerisme, het voeren van campagne tegen de commerciële walvisjacht en de bescherming van de leefgebieden van walvissen. De doelstellingen en visies van IFAW en SOS Dolfijn op dit gebied komen sterk overeen en door het aangaan van een nauwe samenwerking denken beide partijen elkaar te kunnen bekrachtigen. Het samenwerkingsverband is gericht op een langdurige samenwerking die ten goede zal komen aan noodhulp voor en bescherming en behoud van walvissen in de Noordzee.

Vorbereidingen voor bouw van een nieuw opvangcentrum

Voor de bouw van een nieuwe opvangfaciliteit moest een nieuwe locatie gevonden worden. Hiervoor hebben de afgelopen periode verschillende verkenningen met diverse partijen plaatsgevonden.

2017 heeft daarmee in het teken gestaan van een zoektocht naar een locatie en partners die zowel qua visie als doelstellingen dicht bij de eigen organisatie staan.

Vanaf eind 2017 zijn het IFAW en SOS Dolfijn in gesprek met een nieuwe partij voor de realisatie van een nieuwe vestigingslocatie, waar de opvang activiteiten hervat kunnen worden. De verwachting is dat begin 2018 de definitieve besluitvorming voor de bouw van een modern en professioneel nieuw walviscentrum zal plaatsvinden.

2 DIERZORG - NOODHULPVERLENING

Via de afdeling **dierzorg & noodhulpverlening**, heeft SOS Dolfijn tot doel om walvisachtigen die in de Noordzee in nood verkeren tot hulp te zijn. Deze hulpverlening bestaat uit een team van professionals die 24/7, dag en nacht, paraat en “on-call” staan om walvisachtigen die in een directe noodsituatie verkeren hulp te verlenen.

2017 was wat betreft het aantal meldingen een druk jaar. Het reddingsteam van SOS Dolfijn heeft in totaal 112 meldingen ontvangen en in behandeling genomen. Er valt hierbij een onderverdeling te maken in meldingen over dode dieren, levend gestrande dieren, levend (nog) zwemmende dieren en valse meldingen. Onderstaand een overzicht van het aantal meldingen in de vier verschillende categorieën.

Gestrande dode dieren	Levend, gestrande dieren	Levend, zwemmende dieren	Valse meldingen	Totaalaantal meldingen		
Bruinvis 2	Bruinvis 1	Bruinvis 1	22			
Dolfijn 3	Witsnuit Dolfijn 1	Dolfijn 4				
Gewone vinvis 1	Spitssnuit * 2	Walvis 5				
Potvis 1	Zeehond 1	Groenlandse walvis 2				
Zeehond 2	Zeehond 9	Bultrug 1				
Walvis 1						
TOTALEN 2	TOTALEN 3	TOTALEN 2				
9	8	3			22	112

Tabel 1: Overzicht door SOS Dolfijn ontvangen noodmeldingen 2017

* Spitssnuit: beide dieren werden nog “zwemmend” waargenomen, maar strandde vrijwel direct na de melding

De afhandeling van walvismeldingen is vaak complex van aard en bestaat in eerste instantie uit het maken van een goede determinatie van de soort en een juiste de inschatting van de situatie waarna de voor het dier meest geschikte vorm van hulp moet worden bepaald. Dat kan sterk uiteenlopend zijn. Een levend gestrande bruinvis heeft vanzelfsprekend andere hulp nodig dan bijvoorbeeld de Groenlandse walvis die zich in 2017 langs de Belgische en Nederlandse kust begaf en waarbij de staart verstrikt leek te zijn in netten of touw. Ook nog zwemmende dieren geven een andere dementie aan de hulpverlening dan dieren die levend zijn gestrand.

Bij de noodhulpverlening wordt ervoor gezorgd dat dieren in nood op een voor het dier zo geschikt mogelijk wijze wordt geholpen. Bij overwegingen die worden gemaakt tijdens besluitvorming over de best mogelijke handelingswijze voor het dier, staat het welzijn van het dier voorop. De unieke expertise en ervaring van SOS Dolfijn op gebied van o.a. medische zorg, gedrag en stress bij walvisachtigen is daarbij van essentieel belang. Hoewel de noodhulpverlening aan unieke dieren geen directe bijdrage levert aan de algemene doelstelling voor behoud en bescherming van soorten, draagt het voor het unieke dier bij aan kansen op overleven en/of reduceren van pijn en stress.

2.1 VALSE MELDINGEN

Bij 22 van de in totaal 112 meldingen bleek het te gaan om valse meldingen. In deze categorie vallen meldingen waarbij mensen een voorwerp of andere diersoort voor een walvis in nood aanzien, meldingen waarbij de beller direct ophangt, meldingen waarbij mensen per ongeluk en/of onbedoeld het noodnummer bellen, zogenaamde “broekzak” gesprekken, of mensen, vaak jongeren die “voor de grap” bellen. Bij het gros van deze meldingen is het overduidelijk dat het een valse melding betreft. Maar in sommige gevallen zijn de melders erg overtuigd van wat ze denken te hebben gezien. Alle meldingen over dieren die mogelijk in de problemen zijn, worden serieus genomen en in behandeling genomen. Zo ook de onderstaande twee voorbeelden van valse meldingen waarbij het ook voor de professionals van SOS Dolfijn soms lastig blijkt de situatie op afstand goed in te kunnen schatten.

Groot stuk hout lijkt dat lijkt op een walvis nabij Oosterschelde kering

Foto: Bewaking Topshuis Neeltjes Jans

Paraplu, lijkt op walvis

Foto: Albert Dijkstra

De linker foto is een voorbeeld van een melding waarbij de melder dacht een Groenlandse walvis nabij de Oosterscheldekering te hebben gezien; het dier dat in de periode daarvoor al eerder in onze wateren was waargenomen. Een potentieel gevaarlijke locatie voor een walvis. Bij nadere bestudering bleek het om een groot drijvend stuk hout te gaan.

De rechter foto is een voorbeeld van een melding waarbij de melders in eerste instantie dachten een bruinvis te zien, later dachten dat het om een grote walvis ging en uiteindelijk bleek dat er een paraplu op drijvers met de stroming mee langs de kust dreef.

2.2 MELDINGEN OVER ZEEHONDEN IN NOOD

Normaal gesproken wordt SOS Dolfijn voornamelijk gealarmeerd in gevallen waarbij er (mogelijk) sprake is van walvisachtigen in nood of wanneer er dode walvisachtigen op het strand worden aangetroffen. In 2017 heeft de organisatie een opvallend groot aantal meldingen ontvangen waarbij het een zeehond betrof. Uiteraard worden ook deze meldingen in behandeling genomen en wordt ervoor gezorgd dat de meldingen bij organisaties en professionals op gebied van zeehonden terecht komen.

2.3 MELDINGEN OVER BRUINVISSEN IN NOOD

In totaal heeft SOS Dolfijn 17 meldingen over bruinvissen in nood ontvangen.

Eén melding betrof een bruinvis die zich al een tijdje in de binnenhaven van Emden (Duitsland) begaf. De Duitse collega's hebben SOS Dolfijn benaderd voor advies.

Van de 16 overige meldingen waarbij het ging om een stranding van een levende bruinvis, heeft SOS Dolfijn 8 dieren in behandeling kunnen nemen, de overige 8 meldingen betroffen, op 3 na, meldingen over gestrande

bruinvissen die in vrijwel direct na ontvangst van de melding overleden; vlak na het vinden van het dier, vlak na het uit het de branding halen van het dier, of vlak na verplaatsing van het dier naar een rustiger locatie. Eén levend gevonden bruinvis op Texel was dermate ernstig verwond dat er, na overleg met SOS Dolfijn, was besloten het dier direct door de lokale dierenarts in te laten slapen. Eén van de levend gevonden bruinvissen is door de vinder teruggeduwd in zee en daarna niet meer aangetroffen. Daarnaast is er door SOS Dolfijn nog een melding ontvangen van een levende gestrande bruinvis in België waarbij de Belgische overheid het dier ongeveer 24 uur opvang heeft geboden in een Dolfinarium in Brugge (Boudewijn Seapark) en het dier daarna aan een Nederlands researchinstituut heeft overgedragen (Sea Marco), waar het dier kort daarna is overleden.

Beoordeling t.b.v. keuze voor meest geschikte noodhulpverlening

Normaal gesproken bevatten de keuzes voor nood-hulpverlening bij walvisachtigen uit grofweg 4 opties: directe terugplaatsing naar zee, opvang en rehabilitatie, euthanasie en in gevallen waarbij hulpverlening onmogelijk is, de keuze om niet tot hulpverlening over te gaan. Begin 2017 heeft SOS Dolfijn haar voormalige vestigingslocatie verlaten waardoor er in 2017 geen beschikking was over een geschikte opvangfaciliteit. De keuze voor opvang en rehabilitatie kwam hiermee te vervallen.

De beoordeling van de levend gestrande bruinvissen is zich daardoor gaan richten op de voor bruinvissen 2 overgebleven opties: bepaling of het dier een reële kans van overleven heeft wanneer het per direct wordt teruggebracht naar zee en zo niet het dier uit het lijden te verlossen.

Uitkomst beoordelingen

Eén van de 8 in behandeling genomen dieren werd “direct uitzetbaar” verklaard en is per direct en met behulp van KNRM teruggebracht naar zee.

De andere 7 dieren die door SOS Dolfijn in behandeling zijn genomen en door SOS Dolfijn werden beoordeeld, bleken ziek. Naar oordeel van de professionals van SOS Dolfijn zouden deze dieren zonder medische hulp geen reële kans tot overleven hebben gehad na een directe terugplaatsing in zee. Voor alle 7 dieren werd besloten de dieren middels euthanasie uit het lijden te verlossen. Hierbij opgemerkt dat bij één van de dieren uit deze groep, naast de puur medische beoordeling ook de weersomstandigheden, leeftijd van het dier en mogelijk verlies van moederdier een sterke rol hebben gespeeld bij de besluitvorming.

De bevindingen uit sectie hebben in alle gevallen het oordeel van de professionals van SOS Dolfijn bevestigd.

Een uitgebreider overzicht over de in behandeling name van de 8 levend gestrande bruinvissen is op de website van SOS Dolfijn gepubliceerd onder de documentnaam:

“**Overzicht in behandeling genomen dieren door SOSD 2013-2018**” te vinden via de link:

<https://www.sosdolfijn.nl/help-mee/anbi-en-overzichten>

2.4 MELDINGEN OVER OVERIGE WALVISSOORTEN IN NOOD

In 2017 heeft SOS Dolfijn naast de bruinvismeldingen ook meldingen ontvangen van andere walvisachtigen die mogelijk in nood verkeerde. Waar het bij de bruinvissen voornamelijk om levend gestrande dieren ging, ging het bij de grotere soorten vaak om dieren die (nog) zwemmende waren.

Uit **Tabel 1** op bladzijde 5 is op te maken dat SOS Dolfijn in totaal 29 meldingen over dolfijnen en walvissen in nood heeft ontvangen. 22 van deze meldingen betroffen walvissen die (nog) zwemmende waren, maar in een voor het dier (mogelijk) gevaarlijke situatie verkeerde en/of nog zwemmende dieren met afwijkend gedrag, 3 meldingen betroffen levend gestrande dieren. De overige 4 meldingen betroffen meldingen over dode dieren.

2.4.1 DOLFIJNEN

Bij de dolfijnenmeldingen bleek het in alle gevallen om dieren te gaan waar SOS Dolfijn geen verdere zorgverlening aan hoefde te verlenen. Het waren dieren die weliswaar relatief dicht op de kust zwommen maar niet in een gevaarlijke situatie of noodsituatie verkeerde. SOS Dolfijn blijft in dit soort situaties de meldingen over deze dieren nauwlettend volgen, brengt waar nodig alvast andere hulpverleningsteams op de hoogte, maar komt niet fysiek in actie. Wanneer in een later stadium toch vermoed wordt dat het dier afwijkend gedrag vertoont of anderzijds in de problemen is, kan er snel en adequaat worden gehandeld.

2.4.2 WALVISSSEN

Bij meldingen over grote walvisachtigen is niet altijd goed te herleiden of mensen daadwerkelijk een walvis hebben gezien of een ander object dat voor en walvis werd aangezien. Toch neemt SOS Dolfijn elke melding serieus en onderzoekt of hetgeen dat de melder heeft aangezien voor een walvis daadwerkelijk een walvis is en/of het dier zich mogelijk in een gevaarlijke of noodsituatie begeeft. In het geval waarbij de professionals van SOS Dolfijn de soort niet hebben kunnen achterhalen, betrof het meldingen waarbij de melders ons niet konden voorzien van beeldmateriaal. Meestal ging het om en enkele melding en is “het dier” daarna niet meer aangetroffen. Deze meldingen zijn in **Tabel 1** aangeduid onder de categorie “Walvis”

Groenlandse Walvis

Het verhaal van de Groenlandse walvis kan bijna niemand zijn ontgaan. SOS Dolfijn heeft ook in dit geval 24/7 stand-by gestaan om het dier hulp te kunnen bieden waar nodig. Op 1 foto, welke in België is genomen, kwam naar voren dat het dier touw dan wel netten om het einde van de staartschacht had zitten. Voor een walvis een dreigende situatie, met kans op verknelling en verwondingen. In Europa is zeer weinig ervaring met het verwijderen van netten en touwen bij grote walvisachtigen. Het is een onderneming met zeer grote en levensgevaarlijke risico's voor de redders van het dier. SOS

Dolfijn heeft daarom bij de eerste signalen dat dit dier verstrengeld zou zijn in netten of touwen direct haar internationale collega's in de UK en US gemobiliseerd voor hulp en advies. Het British Divers Marine Life Rescue-team uit de UK (BDMLR) was bereid om het eigen ervaren rescue team in te zetten om het dier van het touw/net te ontdoen. Het Marine Mammal Rescue and Research Team (MMRR) uit Boston (US) voorzag ons van waardevol advies en informatie. In de periode van 31 maart tot 17 april hebben de professionals van SOS Dolfijn het dier continue gevolgd en is er nauw contact geweest met onze buitenlandse collega's uit België, de UK en de US-collega's en uiteraard met de partijen in Nederland die een belangrijke rol en/of bijdrage in het hulpproces hebben zoals o.a. de strandingscoördinator van het Ministerie van EZ en de verschillende hulpverleningsteams langs de kust. Het dier bleef niet lang genoeg op één en dezelfde plek om een hulpactie in te kunnen zetten. Uiteindelijk heeft het dier onze wateren weer verlaten.

Foto: Jeroen Hoekendijk

Foto: Johan Buckens

Bultruggen

SOS Dolfijn is in totaal 11 keer gemeld voor het aanwezig zijn van Bultrug walvissen nabij de Nederlandse kust. Het is voor Bultrug walvissen niet ongewoon zich in de nabijheid van de kust te bevinden. Dat wordt wereldwijd op meerdere locaties waargenomen. Waar dat voor bijvoorbeeld een Potvis direct een gevaarlijke situatie voor het dier oplevert, behoort het voor de Bultrug walvis meestal bij het normale gedrags- en zwempatroon. Zij foerageren doorgaans dicht langs de kust.

In alle gevallen waren de dieren niet direct in een noodsituatie. Echter waren een aantal locaties waar de dieren zich bevonden, o.a. vlak voor de havens van Rotterdam, Hoek van Holland en Scheveningen potentieel gevaarlijk voor het dier. Gezien het drukke scheepvaartverkeer zijn locaties nabij grote havens geen wenselijke locaties voor walvissen in het algemeen. Net als bij de dolfijnenmeldingen blijft SOS Dolfijn in dit soort situaties de meldingen over deze dieren nauwlettend volgen, brengt waar nodig alvast andere hulpverleningsteams op de hoogte, maar komt niet fysiek in actie. Wanneer in een later stadium toch vermoed wordt dat gemelde dieren afwijkend gedrag vertonen of anderzijds in de problemen zijn of dreigen te komen, kan er snel en adequaat worden gehandeld.

Daarnaast was er begin 2017 een Bultrug walvis de marinehaven van Den Helder ingezwommen. Hoewel bekend is dat bultruggen dit wereldwijd vaker doen, er in 2016 in Nederland ook een

Bultrug walvis een haven in Vlissingen in- en weer uit gezwommen was en voor zover bekend al deze dieren zonder problemen de havens weer uitkomen, kunnen dit soort situaties wel degelijk als gevaarlijk voor het dier worden geïdentificeerd. SOS Dolfijn heeft samen met andere samenwerkingspartners zoals o.a. de strandingscoördinator van het Ministerie van EZ, de verkeerscentrale van de haven van Den Helder, de bemanning van het marineschip de Karel Doorman en de bemanning van het schip de Krukel van Rijkswaterstaat ervoor gezorgd dat het dier op een veilige manier kon worden geobserveerd en dat de juiste voorzorgsmaatregelen zijn genomen zodat het dier op eigen gelegenheid en met zo min mogelijk stress de haven weer heeft kunnen verlaten. SOS Dolfijn heeft met haar specifieke expertise op dit gebied een belangrijke rol gehad in advisering bij de besluitvorming over de handelingswijze om het dier op een veilige manier de haven weer te kunnen laten verlaten.

Marinehaven Den Helder

Foto: G. Hoogerduijn/Min EZ

Foto: Bemanning Zr MS Karel Doorman

Schip de Krukel-observaties

Foto: M. Benschop/Marine

Spitssnuitdolfijnen

In 2017 zijn er twee Spitssnuitdolfijnen levend op de kust gestrand. SOS Dolfijn is in beide gevallen uitgerukt voor beoordeling van het dier, maar in beide gevallen was het dier overleden voordat de professionals van SOS Dolfijn op de strandingslocatie aanwezig waren.

Egmond

Foto: Politie Alkmaar

Schelphoek, Serooskerke

Foto: L. Hoven/Zeezoogdierenhulp Kop van Goeree

2.5 DODE DIEREN

SOS Dolfijn komt normaal gesproken alleen fysiek in actie bij meldingen waarbij dieren in nood verkeren. Bij meldingen over dode dieren zorgt SOS Dolfijn ervoor dat de melding bij juiste organisaties terecht komt die de verwerking van het dode dier verzorgen. In het geval van verse dieren wordt er direct contact opgenomen met het Veterinair Pathologisch Diagnostisch Centrum van Universiteit Utrecht, zodat de deze dieren meegenomen kunnen worden voor onderzoek.

Dode dieren worden meestal via het Strandingshulpverleningsnetwerk langs de Nederlandse kust afgevoerd voor destructie. In gevallen waarbij SOS Dolfijn reeds onderweg was naar een levend gestrand dier dat vlak voor aankomst van het team overlijdt, zorgt SOS Dolfijn ervoor dat het dier naar de Universiteit in Utrecht wordt gebracht.

2.6 TRAINING VRIJWILLIGERSNETWERK EN REDDINGSORGANISATIES LANGS DE KUST

Het werkgebied van SOS Dolfijn is groot. Het beslaat de Noord-Franse, Belgische, Nederlandse en Duitse kust. Maar zelfs alleen het Nederlandse kustgebied is dusdanig groot dat SOS Dolfijn altijd een relatief lange aanrijtijd nodig heeft om ter plaatse van het gestrande dier te komen.

Dat betekent dat SOS Dolfijn voor de eerste hulp van gestrande dieren voor een groot deel afhankelijk is van mensen die dicht werken en/of wonen bij de kust en die tijd en mogelijkheden hebben om op “elk” moment naar het strand te gaan om eerste hulp aan gestrande dieren te verlenen.

Om ervoor te zorgen dat de personen die tot dit netwerk behoren de juiste handelingswijze verrichten, is het nodig de mensen op te leiden. SOS Dolfijn geeft hiertoe speciale trainingen “Eerste Hulp bij Gestrande Walvissen”.

3 EDUCATIE

Educatie is de afgelopen jaren een steeds belangrijker pijler van de organisatie geworden. Vanuit de visie dat zonder kennis in de maatschappij maatregelen ter bescherming van het zeemilieu en de daarin levende flora en fauna zich lastig zullen vormen, heeft SOS Dolfijn de afgelopen jaren zich sterk ingezet op educatie. 2015 is een jaar geweest waarin diverse, moderne en professionele educatieve materialen zijn ontwikkeld, waaronder Het Reizende Walvisziekenhuis en een educatieve tentoonstelling die rondom het opvangcentrum kon worden geplaatst. 2016 was het jaar van de lancering en ingebruikname van de nieuwe educatieve materialen.

Naast de ontwikkeling van educatieve activiteiten en materialen informeert SOS Dolfijn verschillende doelgroepen via haar website en social media.

3.1 EDUCATIEVE ACTIVITEITEN 2017

Hoewel SOS Dolfijn slechts bestaat uit een klein team van mensen die naast dat zij 24/7 klaar staan om walvissen in nood te kunnen helpen, ook alle andere activiteiten binnen de organisatie uitvoeren, zijn er in 2017 met Het Reizende Walvisziekenhuis 10 evenementen bezocht. Een groep van ongeveer 15 vrijwilligers heeft het team daarbij ondersteund.

Bereik

De bezoekersaantallen op de evenementen liepen uiteen van enkele 100-tallen tot een paar duizend. SOS Dolfijn kan via deze werkwijze in relatief korte tijd veel mensen op een intensieve manier bereiken. De bezoekduur van gasten aan Het Reizend Walvisziekenhuis is relatief lang. Vaak verblijven ouders met kinderen tussen de 5 en 15 minuten in het veldhospitaal waarbij zij verschillende spellen uitvoeren, de educatieve posters bekijken en/of een Doe-boekje met vragen invullen waarbij de bezoekers een algemene indruk krijgen van welke soorten walvissen er in de Noordzee leven, wat voor soort dieren het eigenlijk zijn, hoe het voedselweb in elkaar steekt en welke gevaren de dieren in het leefgebied tegenkomen. En... misschien wel nog belangrijker, inzicht verkrijgen in wat men er zelf aan zou kunnen doen het leefgebied van deze dieren en de natuur in het algemeen te beschermen.

Hoewel een nauwkeurige schatting van het bereik lastig is te maken (bezoekersaantallen zijn niet altijd even duidelijk en ook niet alle bezoekers van het evenement bezoeken SOS Dolfijn), heeft SOS Dolfijn naar schatting een krappe 10.000 mensen in 2017 kennis laten maken met de stichting, het werk van de stichting en onze natuureducatie.

Verwachting 2018

De verwachting is dat in 2018 SOS Dolfijn haar evenementbezoeken met factor 1.5 gaat vermeerderen. Daarnaast zal de stichting zich gaan inzetten het aantal scholenbezoeken te verhogen. Zie paragraaf 3.2

3.2 EDUCATIEVE ONTWIKKELING EN VERNIEUWING

Ontwikkeling digitale lespakket voor basisscholen

De educatieve doelgroep waar SOS Dolfijn zich primair op richt zijn ouders met kinderen tussen 6 en 12 jaar. Hoewel de evenementen heel geschikt blijken om grote groepen mensen op een intensieve manier te bereiken, wilde de stichting het bereik vergroten. Het uitbreiden van bezoeken met Het Reizende Walvisziekenhuis zal in de toekomst beperkt zijn tot een maximum van 20-25 bezoeken per jaar.

Om maatschappelijk draagvlak te creëren voor het nemen van maatregelen die walvissen en hun leefgebied in de toekomst zullen beschermen, is het nodig grotere groepen mensen te bereiken. SOS Dolfijn heeft hiervoor de weg van de scholen gekozen. 2017 heeft in het teken gestaan van de ontwikkeling van een educatief digitaal lespakket voor basisscholen.

Het digitale lespakket richt zich op leerlingen en de leerkrachten van basisscholen en sluit bovendien naadloos aan op de andere educatieve activiteiten van SOS Dolfijn. Met dit lespakket kunnen de educatieve doelstellingen van SOS Dolfijn nog beter worden bereikt. Leraren die met de leerlingen de lessen uit het lespakket volgen leren over walvisachtigen in de Noordzee, vergroten hun kennis en bewustwording over de problemen en gevaren in de Noordzee, zoals overbevissing, bijvangst, vervuiling, geluidsverstorend en klimaatverandering, leren over voedselketens, met in het bijzonder de rol van walvisachtigen, worden zich meer bewust van de relatie tussen mens en natuur en vergroten hun kennis van en ontwikkelen bewustwording over de oplossingen die kunnen bijdragen aan gezonde en veilige Noordzee.

Het lespakket is gratis en zal via een website worden aangeboden:

<https://www.dewalviswereld dichtbij.nl/>

Lancering van het digitale lespakket

In januari 2018 wordt het digitale lespakket gelanceerd via de social media en een persbericht. Tevens worden hiervoor in eerste instantie ruim 1500 scholen aangeschreven, en later in het jaar zullen er opnieuw 1000-1500 scholen worden aangeschreven en wordt het digitale lespakket bij NME-organisaties onder de aandacht gebracht. Daarnaast zal SOS Dolfijn gebruik maken van speciale internetplatforms voor het basisonderwijs om het lespakket bekend te maken.

Scholen kunnen naast het digitale lespakket uiteraard ook Het Reizende Walvisziekenhuis boeken. Naast de lessen die via de leraren worden gegeven komt SOS Dolfijn in dat geval ook langs met het veldhospitaal. De kennis die tijdens de lessen is opgedaan kan op een speelse wijze in Het Reizende Walvisziekenhuis worden ingezet en getoetst.

Verwacht bereik

SOS Dolfijn hoopt via deze weg jaarlijks 3000-5000 scholieren te bereiken.

3.3 INFORMATIEOVERDRACHT VIA WEBSITE EN SOCIALMEDIA

Via de website en verschillende platforms op social media houdt SOS Dolfijn het publiek op de hoogte van zowel de activiteiten van de stichting als ook van actualiteiten op gebied van walvissen en natuur, interessante nieuwsartikelen, onderzoeken en waarnemingen. Walvissen in en rondom het Noordzeegebied staan hierbij centraal. Met name de social media leent zich goed voor dagelijks contact met onze doelgroepen.

Via de social media uit SOS Dolfijn regelmatig boodschappen die de bezoekers attenderen op natuurproblematieken en wordt er aangegeven wat de bezoeker zelf kan doen om de natuur te beschermen. SOS Dolfijn hoopt doormiddel van het regelmatig onder de aandacht brengen van natuuronderwerpen de bezoekers van haar informatieplatforms een groter bewustzijn te geven over natuur, gevaren voor dieren in de natuur en wat de bezoeker zelf kan doen om de natuur een handje te helpen veilig en schoon te houden.

Het bereik

De website www.sosdolfijn.nl is in 2017 door ruim 70.000 bezoekers bezocht. De bezoekers kwamen voor het grootste deel uit Nederland. Maar ook vanuit de UK, België, Duitsland en Frankrijk werd informatie opgezocht op de website. Delen van de website zijn ook in de Duitse en Engelse taal beschikbaar.

Sinds december 2016 heeft SOS Dolfijn een account op Instagram, www.instagram.com/sosdolfijn/. Eind december volgden ruim 270 personen het account en zien we een wekelijkse groei in het aantal volgers.

Het Twitteraccount van SOS Dolfijn, <https://twitter.com/SOSDolfijn>, telde op 31 december 2017 1786 volgers. Onder meer bij strandingen en waarnemingen van walvissen wordt het Twitteraccount actief gevolgd door geïnteresseerden voor de actuele stand van zaken.

Van alle social media waarop SOS Dolfijn actief is, blijkt Facebook het meest populair. Net als in voorgaande jaren trok Facebook voor SOS Dolfijn het grootst aantal bezoekers. De Facebookpagina van SOS Dolfijn, www.facebook.com/SOSDolfijn/, groeide in 2017 met bijna 2000 volgers en overschreed daarmee de 10.000+ grens. Het berichtbereik kende een gemiddelde van 3780 personen per bericht. De meeste volgers zijn in de leeftijd tussen 25 tot 55 jaar oud waarvan 75% van de volgers vrouwelijk is.

4 WETENSCHAP

De wetenschappelijke pijler en de pijler dierzorg/noodhulpverlening zijn bij SOS Dolfijn sterk met elkaar verbonden en vrijwel niet los van elkaar te koppelen. Wetenschappelijke kennis wordt voornamelijk vergaart via de rehabilitatieprocessen van de opgevangen dieren. Tijdens het rehabilitatieproces worden continue gegevens, samples en kennis vergaart die voor de wetenschap kunnen worden ingezet. In 2017 beschikte SOS Dolfijn niet over een geschikte opvang locatie en heeft om die reden geen dieren kunnen opvangen.

Dat betekende voor de stichting dat ook de wetenschap op een laag pitje heeft gestaan. Vanzelfsprekend zijn alle contacten op dit gebied aangehouden en zullen alle wetenschappelijke activiteiten opnieuw opgepakt dan wel gecontinueerd worden vanaf het moment dat de stichting weer dieren gaat opvangen.

